

6. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-613-6-48>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК УМОВА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ЦИФРОВОЇ ДЕРЖАВИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Євтушенко Дар'я Сергіївна

*доктор філософії зі спеціальності Право (PhD),
старший викладач кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

В умовах глобалізаційних викликів, переваг цифровізації та формування цифрового суспільства актуальності набуває питання розробки, впровадження та забезпечення ефективного функціонування інструментів цифрової трансформації, новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життєдіяльності суспільства. Крім цього, варто пам'ятати і про цілі сталого розвитку, стратегічні плани розвитку держави, які формують «дорожню карту» виконання державної політики у забезпеченні ефективної моделі взаємодії держави і суспільства, враховуючи інтереси та потреби останнього. З огляду на це виникає потреба розробки, впровадження та вдосконалення механізмів такої взаємодії на засадах ефективності, оперативності, зручності, прозорості, доброчесності.

За таких умов визначення ролі цифрових технологій для забезпечення адміністративної діяльності правоохоронних органів в Україні набуває неабиякого значення з метою забезпечення найкращих інтересів та потреб суспільства та оптимізації процедур, які провадять правоохоронні органи, забезпечуючи оптимальну кількість стадій таких процедур, оперативність виконання та мінімізацію безпосереднього контакту між працівником правоохоронного органу та заявником у разі звернення останнього за послугою, що, в свою чергу, є дієвим

механізмом запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням.

Так, Законом України «Про Національну програму інформатизації» цифровізація визначається як «процес впровадження цифрових технологій у всі сфери суспільного життя» [1], в свою чергу цифрова технологія визначається як «сукупність систематизованих правових, науково-технічних, організаційних рішень, спрямованих на застосування комп'ютерної та іншої електронно-обчислювальної техніки, програмного забезпечення та інших засобів для зменшення участі користувача інформаційно-комунікаційних систем і засобів інформатизації під час збирання, приймання, обробки, передавання інформації чи трудомісткості виконуваних операцій» [1], враховуючи визначені поняття, варто зазначити і про особливості застосування цифрових технологій у процесі цифровізації при виконанні завдань адміністративної діяльності правоохоронних органів, яка безпосередньо пов'язана із збором, обробкою та використанням значного масиву інформації, пов'язаною із службовою діяльністю, прийняттям управлінських рішень на виконання функцій держави, контрольними функціями щодо дотримання норм законодавства та притягнення винних осіб до відповідальності, наповненням та веденням обліків, які знаходяться у віданні правоохоронних органів та містять, в т.ч. персональні дані, що потребують захисту, наданням адміністративних послуг тощо. Цифрові інструменти за таких умов набувають особливого значення з огляду на те, що виконують важливі функції для виконання завдань адміністративної діяльності. До таких функцій умовно можна віднести: а) систематизації (цифрові інструменти дозволяють акумулювати значний масив інформації, яку формують та використовують у службовій діяльності правоохоронні органи, наприклад, на виконання Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ «єдина інформаційна система МВС функціонує для автоматизації та технологічного забезпечення обміну даними між суб'єктами єдиної інформаційної системи МВС, зокрема в інтересах національної безпеки, захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави у сферах» [2]); б) захисту (новітні цифрові технології, які використовуються правоохоронними органами, дозволяють здійснювати захист інформації, яка міститься у базах даних останніх, на забезпечення Закону України «Про захист персональних даних», Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»); в) швидкого доступу та обміну (визначені інструменти надають можливість оперативного отримання інформації з баз даних у межах повноважень правоохоронних органів, а інформаційно-комунікаційні технології дозволяють швидко та безпечно обмінюватися

такою інформацією у межах принципу законності, на виконання правоохоронної функції, запобігання та припинення правопорушень тощо); г) аналітики і прогнозування (використання цифрових інструментів для обробки інформації та надання звітів, наприклад, аналіз (на основі існуючих даних про притягнення до відповідальності) найпоширеніших криміногенних чинників, причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, місць, часу, засобів та способів їх вчинення; прогнозування щодо можливих правопорушень та оперативного реагування на них; автоматичне формування аналітичних звітів для обробки та надання пропозицій щодо вдосконалення державної політики у сфері реалізації функцій правоохоронних органів тощо (наприклад, досвід Національної поліції України, Служби безпеки України; використання цифрових інструментів для підвищення прозорості та ефективного контролю з боку Національного агентства з питань запобігання корупції [3], Державного бюро розслідувань тощо); д) автоматизації (використання цифрових інструментів для автоматизованого процесу збереження даних, наприклад, фото, відео фіксація у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, в т.ч. автоматична фіксація порушення Правил дорожнього руху; застосування комплексних систем відеомоніторингу та аналітики (наприклад, система «Безпечне місто», яка дозволяє автоматично збирати цифрову інформацію в результаті моніторингу, що здійснюється значною кількістю камер у різних секторах міста, для швидкого реагування Національною поліцією України, Державною службою з надзвичайних ситуацій тощо); е) сервісна функція (використання цифрових інструментів для надання послуг населенню на засадах ефективності, оперативності, прозорості, доступності, зручності, доброчесності, законності тощо, наприклад, функціонування електронних сервісів Міністерства внутрішніх справ України («Єдине вікно», що має доступні послуги, як-от: отримання витягу про несудимість, зокрема з апостилом і доставкою; отримання витягу з Єдиного реєстру зброї; зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв; транспортні засоби у розшуку та інші.), електронні сервіси Головного сервісного центру Міністерства внутрішніх справ України (містять послуги щодо реєстрації та експлуатації транспортного засобу, виготовлення та зберігання номерних знаків і т.д., а також можливість електронної черги для отримання послуг) тощо.

Таким чином, не зважаючи на те, що забезпечення ефективності функціонування цифрових інструментів в адміністративній діяльності правоохоронних органів в Україні супроводжується потребою у вирішенні нагальних проблем, пов'язаних із їх застосуванням, наприклад, кіберзагрози, потреба в надійному захисті персональних даних,

забезпеченні розробки технічного забезпечення, релевантному можливим загрозам, потреба у висококваліфікованих фахівцях із належним рівнем цифрової грамотності, здатних на забезпечення захисту інформації, їх навчанням та підвищенням рівня професійної компетентності тощо, при цьому використання цифрових інструментів в адміністративній діяльності правоохоронних органів в Україні має значні перспективи, пов'язані із вдосконаленням електронного врядування, вдосконаленням процесів автоматизації аналізу даних, можливостей використання інструментів ШІ, в т.ч. для прогнозування, та подальшою імплементацією позитивних практик провідних країн світу до практики застосування вітчизняних цифрових систем правоохоронними органами зокрема. Так, цифровізація в адміністративній діяльності правоохоронних органів в Україні має важливе значення для забезпечення безпечної цифрової держави та захисту прав і законних інтересів суспільства.

Література:

1. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 1 грудня 2022 року № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (Дата звернення 24.04.2026).

2. Про затвердження Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ та переліку пріоритетних електронних інформаційних ресурсів її суб'єктів : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 р. № 1024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#Text> (Дата звернення 24.04.2026).

3. Цифрові рішення для держконтролю за політичним фінансуванням: фахівці НАЗК презентували український досвід у Празі : НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/tsyfrovi-rishennya-dlya-derzhkontrolyu-za-politychnym-finansuvannyam-fahivtsi-nazk-prezentuvaly-ukrayinskyj-dosvid-u-prazi/> (Дата звернення 24.04.2026).